

СТАНОВИЩЕ

от д-р Галина Мирчева Илиева – доцент в
Пловдивски университет „П. Хилендарски“ (ПУ)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в

област на висше образование 3. **Социални, стопански и правни науки**

професионално направление 3.8. **Икономика**

докторска програма „**Икономика и управление (индустрия)**“

Автор: Станислава Иванова Клисарова-Белчева

Тема: Изследване на групови многокритериални решения при неточна информация в икономически системи в малки и средни индустриални предприятия

Научен ръководител: доц. д-р Галина Мирчева Илиева, ПУ

1. Представяне на процедурата и докторанта

Със заповед Р33-1447/18.04.2017 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ бях определена за научен ръководител на Станислава Иванова Клисарова-Белчева.

Със заповед № Р33-6983 от 17.12.2019 г. на Ректора на ПУ съм определена за член на научното жури в процедура по защита на дисертационен труд на тема „Изследване на групови многокритериални решения при неточна информация в икономически системи в малки и средни индустриални предприятия“ в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“. Автор на дисертационния труд е Станислава Иванова Клисарова-Белчева – докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Управление и количествени методи в икономиката“ (УКМИ).

Представеният от Станислава Клисарова-Белчева комплект материали е в съответствие с чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от предварително обсъждане в катедрата;

- автореферат;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на минималните изисквания;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- дисертационен труд;
- копия на научните публикации.

Като част от катедра „УКМИ“ и научен ръководител на докторантката, съм запозната с оригиналите на представените дипломи за завършено образование, всички протоколи и документи от катедрени съвети, свързани с отчитането на индивидуалния план, процедурни въпроси и въпроси, свързани с текущи обсъждания и предварителното обсъждане на дисертационния труд.

Станислава Клисарова-Белчева придобива ОКС „магистър“ по „Математика“ със специализация „Информатика“ през 2001 г. във Факултет по математика и информатика при ПУ „Паисий Хилендарски“. Владее английски и руски език на добро ниво и притежава необходимата компетентност в областта на информационните системи и технологии. От автобиографията ѝ е видно, че притежава опит в преподаването на математика и информатика и в организацията на дейности по Европейски програми, което е предпоставка за успешното разработване и защита на дисертационния труд.

От 2013 г. е хоноруван преподавател по „Информатика“ („Информационни системи и технологии“), а от 2018 г. преподава и „Приложна математика“ във Факултет „Икономически и социални науки“ (ФИСН), ПУ „Паисий Хилендарски“. През 2017 г. е зачислена в докторантура на самостоятелна подготовка към същия факултет. В резултат, Станислава Клисарова-Белчева повишава значително своите познания в областта на икономиката и управлението.

Познавам Станислава Клисарова-Белчева от началото на преподавателската ѝ кариера във ФИСН и личните ми впечатления от съвместната ни работа са отлични. В работата си тя проявява трудолюбие, отговорност, инициативност и последователност.

2. Актуалност на тематиката

Тематиката на дисертацията е актуална както в теоретичен, така и в научно-приложен аспект. В подкрепа на това твърдение могат да се посочат следните причини:

От една страна – в Националната стратегия за насърчаване на МСП в България 2014-2020: Small Business Act се стимулира растежа на МСП като се визира усъвършенстването на уменията в МСП, както и всички форми на иновация. От друга страна – все още не е категорично потвърдено, че автоматизираното вземане на решения влияе върху финансово-

икономическите показатели на фирмите, а научните изследвания, търсещи зависимости между вземането на управленски решения и състоянието на фирмените икономически показатели са малобройни в световен мащаб.

На тази основа, изследването на докторантката показва, че адекватното вземане на фирмени решения може да донесе икономическа полза.

3. Познаване на проблема

За целите на изследването докторантката е използвала широк набор от литературни източници (95 източника, от които 50 на английски език, 26 на български език и на руски език и 19 електронни източника). Над 60% от литературните източници са публикувани след 2010 г. В хода на изложението на дисертацията докторантката се позовава коректно на тези литературни източници. В резултат на това считам, че Клисарова-Белчева детайлно познава разработения в дисертацията проблем, като многоаспектно анализира изследваната проблематика и формулира коректни теоретични и методологически изводи и обобщения.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследване съответства на целта на дисертационния труд и позволява получаването на адекватен отговор на поставените задачи. Изследователският подход е системният, като са използвани теоретичен анализ и синтез, метод на сравнението, анкетно проучване и емпиричен анализ. За откриване на зависимости между променливи са използвани подходящи статистически методи. Уточненията и ограниченията са коректно представени. Извадката е репрезентативна.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд включва въведение, три основни глави, заключение, използвана литература и приложения. Работата е логично структурирана спрямо поставените цели и задачи. В основните части на дисертацията се представят последователно: теоретични и методологически въпроси; състоянието на малките и средни индустриални предприятия; софтуерът, улесняващ вземането на групови решения и методология за автоматизация на управленските решения.

Приемам всички посочени от докторантката приноси на дисертационния труд, като сред най-важните научно-приложни приноси може да се открият следните:

- концептуален модел за автоматизирано вземане на фирмени решения;
- анализ на състоянието на промишлените МСП в България през периода 2008-2016 г.;

- емпирично изследване сред индустриалните МСП в Южна България, доказващо наличието на зависимост между автоматизицията на процеса на вземане на управленски решения и техните икономически показатели;
- авторски прототип на нова интерактивна софтуерна система за групов многокритериален анализ чрез класически и модерни методи за наредба на алтернативи.

6. Преценка на публикациите по дисертационния труд и личния принос на докторантката

Докторантката Станислава Клисарова-Белчева е представила 3 публикации – 1 доклад (под печат в издание на ФИСН при ПУ „П. Хилендарски“), 1 глава от колективна монография и 1 статия в реферирано издание. Те са по темата на дисертацията и доказват способностите и уменията на докторантката за провеждане на научни изследвания. Представени са доказателства за четири цитирания в реферирани издания. Считам, че приложените публикации и цитирания осигуряват необходимата публичност на резултатите от дисертационното изследване пред научната общост в страната и чужбина.

Приемам, че проведеното дисертационно изследване е извършено изцяло от докторантката, а получените резултати и изведените от тях изводи и препоръки са нейн личен принос.

7. Препоръки

Препоръчвам на докторантката да продължи изследването по темата на дисертационния труд, като обогати функционалността на предложения инструмент за подобро вземане на решения и изследва емпирично ефекта от неговото внедряване. Второто потенциално направление за бъдеща работа е свързано с активизиране на публикационната дейност по отношение на концептуализираната теоретична постановка на проблема.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Станислава Клисарова-Белчева съдържа научни и научно-приложни резултати и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантката Станислава Клисарова-Белчева притежава солидни теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Икономика и управление“, като демонстрира способност за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено в дисертационния труд, авторефератът, постигнатите резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Станислава Иванова Клисарова-Белчева в:

- област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
- професионално направление 3.8 Икономика
- докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“.

07.02.2020 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Галина Мирчева Илиева